

17 rue Barbet de Jouy

Sveriges ambassad i Paris ligger på Rue Barbet de Jouy vid hörnet Rue de Chanaleilles. Det är i själva hjärtat av Paris, nära parlament och regeringsbyggnader och i samma distrikt som Eiffeltornet och Invaliddomen. Bakom 1970-talets grå betongfasad öppnar sig en värld av ljus och färger.

EWA KEWENTER, Författare, journalist och kulturhistoriker

DEN FRANSKA ARISTOKRATIN byggde under 1500- och 1600-talen sina bostäder i Maraiskvarteren i Paris 3:e arrondissement. Det var magnifika hus, anlagda 'entre cour et jardin', där huset var placerat mellan gård och trädgård. Många av dessa anrika palats finns fortfarande kvar.

Musée Cognacq-Jay och Picasso-museet är grannar till palatset Hôtel de Marle, på 11 rue Payenne, som i vår tid hyser Centre Culturel Suédois. Huset ägs av svenska staten och förvaltas av Statens fastighetsverk. Här förvaras bland annat den fantastiska Tessinsamlingen, ett livsverk skapat av konsthistorikern Gustav W. Lundberg, som även grundade Tessininstitutet i Paris 1932.

På 1700-talet flyttade adeln sitt boställe till 7:e arrondissementet på den vänstra stranden av Seine. I dessa kvarter kom även många svenskar att bo, inte minst våra svenska sändebud. Här bodde bland andra greve Gustaf Philip von Creutz, svenskt sändebud i Paris under sjutton år från 1766. Han hyrde i flera omgångar privatpalats – hôtel particulier – i arrondissementet.

Det var på rue de Grenelle hos greve Creutz kronprins Gustaf bodde vid sitt besök 1770–71 då hans liv i ett slag förvandlades. Om aftonen den 1 mars 1771 satt kronprinsen i grevinnan d'Égmonts loge på Operan och såg det sorgliga dramat *Pyramus och Thisbe*. Minister Creutz kom mitt under före-

ställningen med budet att ett slaganfall hastigt ändat hans fars, Adolf Fredriks, liv sexton dygn tidigare. Kronprinsen lämnade Operan som konung av Sverige.

I närheten av rue de Grenelle ligger en med Paris mått mätt kort liten gatstump, endast 405 meter lång. Här låg en gång Hôtel de Seissac som under 1830-talet beboddes av Monsieur Barbet de Jouy. Han donerade vänligen år 1838 en bit mark så att den nya gatan kunde dras, därav namnet – rue Barbet de Jouy.

Ambassadbyggnaden på rue Barbet de Jouy stod färdig 1974.

Stora bilden. I entréhallen möts besökaren av Gustav III:s marmorbyst i ett rum av turkosblå klanger understrukna av toner i brunt och guld.

I Stora salongen är de båda soffgrupperna från Svenskt Tenn samlade på Carita Kulls matta *Vågspel*. Olle Baertlings målningar *Arda*, *Ardaya* och *Ardyam* från 1963 ger rummet kontrast och spänning.

I nummer 17 vid hörnet av rue de Chanaleilles ligger svenska ambassaden – ett hus av grå betong i omisskännlig 70-talsarkitektur. Tomten erbjöds svenska staten år 1958. Man hade länge letat efter ett större hus eftersom den gamla ambassaden, som var inhyst i ett privatpalats på 58 avenue Marceau, börjat bli för trång. Där hade svenska legationen huserat i ett drygt halvsekel.

1970-TAL I GRÅ BETONG

Den 6 juni 1959 undertecknades köpeavtalet, och tomten var så att säga svensk till ett pris av 2 miljoner kronor. Den svenske arkitekten Sven Ivar Linds förslag till ny ambassadbyggnad skulle även innefatta residenset. Lind var professor vid Konsthögskolan åren 1948–58 och verkade därefter som slottsarkitekt vid Stockholms slott. Hans produktion präglades främst av stor omsorg om detaljer. Arkitekten hade i sitt förslag tagit hänsyn till de omkringliggande 1800-talsbyggnaderna på rue Barbet de Jouy. Ambassadritningarna föll dock inte franska statens tillståndsmyndighet på läppen. Den franske arkitekten André Malizard's ritningar i tidens 70-talsmode vann istället gehör, och en grå koloss i ännu gråare betong uppfördes. Byggnaden kunde tas i besittning först 1974. Byggkostnaderna, från början beräknade till sju och en halv miljon kronor, hade då skjutit i höjden till det dubbla.

Första anblicken, förutom de tre skimrande svenska guld kronorna på den grå betongen, är en grå glasskulptur av Edvin Öhrström, placerad innanför de tunga svarta järngrindarna. Öhrström började skulptera i glas 1936. Hans *Kristall – vertikal accent* på Sergels torg i Stockholm har varit hett omdebatterad allt sedan den invigdes 1974.

EN SKÖNHETSUPPLEVELSE

Ambassadens kansli ligger rakt fram och i huskroppen till vänster ryms residenset med representationsvåningen och ambassadörsparets privata våning. Innanför den tunga, blankt mäsingsfodrade ytterdörren öppnar sig en värld av färger. I kontrast till exteriörens gråtoner blir upplevelsen av in-

teriören påtaglig, nästan som en 'happening'. I sanning bidrar allt det grå till en fördjupning av den skönhetsupplevelse ögat får vid första anblicken av husets inre.

De turkost högblanka väggarna i entrén står modernt och harmoniskt mot empirispegelns guldförgyllda ram över det vitmålade empiribordet med svart dekor och marmorskiva. Bordet flankeras av gråmålade sengustavianska stolar, stilenligt klädda i ljus brunt

Över en 1700-talsbyrå deponerad av Nordiska Museet hänger en spegel av Johan Åkerblad. Vid sidan av spegeln hänger några gravyrer, bland andra porträttet av Carl Gustaf Tessins tax Pär.

Torkade blommor, blåvitt porslin och böcker av svenska författare samsas på borden i Stora salongen.

skinn. Golvets Carraramarmor är delvis täckt av Kasthalls ullmatta, designad av Carita Kull på Statens fastighetsverk, med strikt geometrisk mönsterbild i turkosblå toner, som understryks av trianglar i avvikande guldbrunnt. I fonden blickar, lämpligt i detta sammanhang och på denna plats, en majestätisk Gustav III som marmorbyst från sin träsockel.

STORA SALONGEN

Den stora salongen är grandios med tre sittgrupper och därmed plats för många gäster samtidigt. Ambassadörsparet har stor representation och är i dag ett eftertraktat värddpar i Parislivet. Inte bara luncher och middagar

utan ofta återkommande mottagningar för upp mot 300 personer ges på residenset.

Det stora rummets fondvägg drar genast till sig blicken med tre magnifika oljor i färgkombinationer som endast var förunnat den store konstruktivistiska Olle Bærtling att skapa.

I Teddy Brunius biografi *Mannen Verket* från 1999 beskrivs en episod då Bærtling första gången sökte sig till Paris 1948. Kubisten André Lhote,

som handlett många svenska konststuderande, uppsöktes även av Bærtling. Hur det blev så gillade inte läraren i ateljén på rue d'Odessa eleven Baertlings sätt att måla.

– I naturen finns inga konturlinjer, förkunnade André Lhote.

– Men i mina målningar finns de, sade Olle Bærtling.

När Lhote krävt av eleven att han skulle förändra sitt måleri begav sig eleven till Fernand Legér. Bærtling berättade om sin konflikt med läraren. Legér skrattade och sa:

– Lhote begriper inte sådant här. Han är impressionist i all sin så kallade kubism.

Olle Bærtling bodde långa perioder

Utsikten genom salongens glasvägg mot den lilla gården och Gunnar Nilssons bronsflicka inramas av fodrade taftgardiner stämde i rummets färg. Bibliotekets väggar är svagt pistagegröna och ena långväggen är täckt av väggfasta bokhyllor. Ett rokokoskrivbord med skinnskiva fullbordar inredningen.

i Paris där hans verk fördes fram av den kända galleristen Denise René. Genom hennes prestigefyllda galleri nådde Bærtling så småningom världsrökt, även om det på hemmamarknaden i Sverige gick trögare. Ingen är profet i sitt eget land heter det. Det tog tjugo långa år innan Olle Bærtling kunde sluta sin tjänst som bankman och på heltid ägna sig åt konsten. Men hans uttrycksfulla trianglar i en kolorit som var hans alldeles egen vann så småningom stor respekt även här hemma. Vad kunde vara mer passande på svenska residenset än Bærtlings konst? *Arda, Ardy, Ardyam*, alla målade 1963, ger rummet kontrast och spänning.

Svenskt Tenns båda soffgrupper är samlade på mattan *Vågspel* med böljande framkant, formgiven av Carita Kull för Kasthall.

Josef Franks bekväma armlänstolar är klädda i blåvitt tjockt linyt, La Plata, ett mönster ritat av Frank under krigsåren på 40-talet då han vistades i New York. La Platas blåvita färger kommer igen i kinesiskt porslin, som samsas på soffborden med böcker av svenska författare; många av dem beskriver svenska konstnärer i tiden. Torkade hortensior hjälper till att hålla blombudgeten i schack. Över ett sidobord hänger Evert Lundqvists *På fältet*. Även han hade delar av sin utbildning förlagd till Paris.

DEN FETE TAXEN PÄR

På samma långvägg men på andra sidan dörren in till matsalen står en vacker 1700-talsbyrå i Johan Hultsténs art, deponerad av Nordiska Museet. Över byrån hänger en spegel av spegelfabrikören Johan Åkerblad, som hade en omfattande spegelverkstad i Stockholm under senare hälften av 1700-talet och ansågs mycket skicklig i spegelframställningens alla moment - glasmästeri, bildhuggeri och förgyllning. Vid sidan av spegeln finns några gravyrer, varav en är särskilt lustig. Den föreställer Carl Gustaf Tessin hund, den fete taxen Pär, som var sin husse mycket trogen. Pär blev utbildad av den mycket kände franske konstnären Jean Baptiste Oudry (1686–1755). I ett brev till Carl Hårleman skriver Tessin från Paris i maj

1740: «Vad Oudry anbelangar, har han för min räkning målat ett porträtt av min tax Pär, denna beundransvärde hund. Han sitter vid en vägg på vilken en kaninunge och en fasan är upphängda. Det är en av de vackraste tavlor Oudry någonsin har gjort. Aveline graverar den för närvarande». Gravören Pierre Alexandre Aveline efterbildade en rad samtida konstnärers verk - Watteau, Oudry, Boucher, Bouchardon med flera. Originalet, Oudrys olja

På en sockel står en byst av greve Carl Gustaf Tessin, ambassadör i Paris 1739–42. Tessin var i mångt en betydande ambassadör för vårt land. Carl Gustaf Tessin hade ett genuint intresse för konst, och svenska konstnärer som studerade i Paris var ofta sedda gäster. Den samling han bland annat köpte under sin ambassad i Paris bildade så småningom grunden för Nationalmuseums samlingar.

Tessin har även betytt oerhört

Över en Karl-Johansoffa med kuddar i bland annat bolstervarsränder hänger porträttet av Jean Baptiste Bernadotte, född i Pau i södra Frankrike 1763, död i Stockholm som Karl XIV Johan 1844.

Djurkonstnären J. B. Oudrys tavla som föreställer en svan som blir anfallen i sitt bo av en hund ställdes ut på Salongen i Paris 1740. Den anses vara ett av de mest värdefulla konstverken på residenset.

av den fete Pär, finns på Nationalmuseum.

Rummets motsvarande långvägg är helt glasad med vy ut mot den lilla gården, där Gunnar Nilssons flicka i brons nästan poetiskt står bland de städsegröna bladverken. Skulptören var bosatt i Paris under större delen av sitt liv och hans signum är just unga flickor i klassiskt harmoniska ställningar.

För att helhetsintrycket ska bli samstämt är de fodrade taftgardinerna hållna i samma färg som väggarna. Murriga vinterkvällar hålls ute när gardinerna täcker glaspartiet.

En stor Steinwayflygel bryter glasväggen och bildar rummets mittpunkt.

mycket för tesen 'när franskt blev svenskt'. Inte minst då han som överintendent tillsammans med slottsarkitekten Carl Hårleman initierade franska konstnärers arbete på Stockholms slott då det inreddes på 1730- och 40-talen. Den lille kronprinsen Gustaf lärde sig säkert mycket om 'le très bon goût français', den goda franska smaken, av sin lärare greve Tessin.

BIBLIOTEKET

Bibliotekets väggar är behagligt svagt pistagegröna. Nästan hela golvet täcks av mattan *Poem i Paris*, även den formgiven av Carita Kull.

Och var skulle han hänga om inte

här? Jean Baptiste Bernadotte, född i Pau i södra Frankrike 1763, död i Stockholm som Karl XIV Johan 1844. Fredrik Westins praktfulla porträtt är deponerat på Parisambassaden av Nationalmuseum. Den hänger stilenligt över en Karl-Johansoffa med kuddar i bland annat bolsterränder som svenska textilkonstnärinnan Lena Rahoult formgivit för Klässbols linneväveri.

Ett annat magnifikt porträtt är djurkonstnären Oudrys tavla föreställande en svan som blir anfallen i sitt bo av en hund. Den ställdes ut samma år som Oudrys tavla av Tessins Pär på Salongen i Paris 1740. Svantavlan ansågs länge vara en kopia och hängde i ett av personalens rum på det gamla residenset. När den tvättades och renoverades kom signaturen J. B. Oudry 1740 i dagen. Nu anses den vara ett av de mest värdefulla konstverken på residenset. Tänk vad man kan ha i sina gömmor! Just i skrivande stund har man funnit en gammal inventarielista som berättar

att det var Oskar II som 1903 donerade tavlan till svenska ambassadhotellet i Paris. Den hade tidigare hängt på Rosersbergs slott utanför Stockholm. En mycket intressant uppgift då tavlans proveniens inte har kunnat härledas tidigare.

MATSALEN

Från den stora salongen leder döbatanger in i matsalen vars motsvarande långvägg är glasad. En rutmönstrad matta *Schack* från Kasthall, design Carita Kull, bildar ram för matsalsbord i valnötsrot och stolar i valnöt från Klaesson, ritade av Lennart Jansson på 1960-talet. Janssons matsalsmöbel finns på många av de svenska residenserna runt om i världen, liksom Gripsholmsservisen med sin historia. Den ursprungliga Gripsholmsservisen var en gåva till Gustav III av Ostindiska Compagniets direktion för att brukas på slottet Gripsholm. Den fördes hem 1775 med skeppet Terra Nova. Det

som fanns kvar av den omfattande servisen såldes på auktion 1819. Under slutet av samma sekel köpte Oskar II tillbaka det han kunde. Kopior av Gripsholmsservisen är tillverkade både på Rörstrand och Gustavsberg och används av ambassaderna världen runt.

I fonden övervakar även här Gustav III, nu med revolutionstecknet – en vit näsduk – om armen. Bröstbilden är målad av Alexander Roslin efter Gustavs odramatiska revolution 1772, ivrigt påhejad av upplysningstidens store filosof Voltaire. Porträttet fick kritik på 1773 års Salong. Man avfärdade porträttet kort och gott med «Porträttet av näsduken – näsduken är porträttlik».

Residenset på svenska ambassaden i Paris är i dag vackert intagande och personligt. Mycket av det vi som svenskar kan vara stolta över finns representerat och våra fransk-svenska förbindelser fortsätter. **KV**

I matsalen bildar Carita Kulls matta *Schack* ram för möblemanget i valnöt och valnötsrot. I fonden hänger «Porträttet av näsduken» – Alexander Roslins revolutionsporträtt av Gustav III.